

Артеменко І. О.,

аспірант

Запорізького національного університету

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИХ FRATERNITIES І SORORITIES У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ США

Анотація. У статті розглядаються особливості вербального відображення деяких специфічних рис, пов'язаних із діяльністю гендерних об'єднань студентів у Північній Америці, з огляду на їхню роль у процесі розвитку словникового складу англійської мови США.

Ключові слова: субкультура, лексичний рівень мови, вербалізація, запозичення, переосмислення, стилістична переорієнтація, семантичні зміни.

Постановка проблеми. У зв'язку зі швидкими темпами глобалізаційних і соціокультурних процесів, що відбуваються у світі на сучасному етапі й накладають суттєвий відбиток на всі сфери діяльності людини, вивчення проблеми мовної мінливості, пов'язаної із зазначеною тенденцією, посіло одне із провідних місць у лінгвістиці сучасного періоду. Співіснування різних підходів у дослідженні специфіки мовних змін і наявність численних мовознавчих праць, присвячених цій проблемі, створюють міцне підґрунтя для планомірного розвитку лінгвістичної науки, зокрема галузей лексикології та лексикографії.

У кожній мові закладено потенціал для її вдосконалення і збагачення. Суспільні відносини спричиняють неабияку кількість лексичних інновацій і перетворень у мові, тому найбільш мінливим і гнучким з погляду здатності до розвитку є лексичний рівень. Це пов'язано насамперед із тим, що, порівняно з іншими мовними рівнями, лексичний рівень характеризується більш високим ступенем екстралінгвальної детермінованості.

Найбільш ранні спроби дослідження проблеми розвитку словникового складу американського варіанта англійської мови та ролі екстралінгвальних чинників у перебігу цього процесу висвітлено в наукових доробках А.Д. Швейцера, Н.М. Булавіна, Т.М. Беляєвої, А.І. Розенман, а також у роботах J.D. Lloyd, R.H. Warfel, T. Pyles, P.G. Krapp, W.A. Wolfram, R.W. Fasold та ін. [1; 2; 3].

У зв'язку з тим, що мова є явищем суспільним, розвиток її не може бути повністю автономним: так чи інакше він залежить від загальних тенденцій розвитку соціуму. Тому проблема розвитку словникового складу англійської мови не втрачає своєї актуальності й на сучасному етапі.

Посідаючи чільне місце в роботах сучасних науковців, ця проблема розглядається ними як у синхронічному, так і в діахронічному аспектах [4]. Вивчається також і вплив зовнішніх факторів на функціонування та розвиток словникового складу сучасної англійської мови [5]. Досліджуються особливості розвитку словникового складу англійської мови США і її національно-територіальних варіантів [6].

Значна увага приділяється дослідженню процесу розвитку словникового складу англійської мови з огляду на специфіку лексичних особливостей мовлення субкультур американського суспільства [7]. Окрім цього, зміни в повсякденному жит-

ті носіїв британського й американського варіантів англійської мови розглядаються як одне з істотних джерел поповнення її словникового складу [8]. Поміж наукових праць сучасного періоду, присвячених дослідженню проблеми, що розглядається, є й багато інших.

Мета статті полягає у виявленні характеру впливу на розвиток словникового складу англійської мови США деяких специфічних рис, що характеризують діяльність північноамериканських fraternities і sororities (так званих «братерств» і «сестринств»), котрі являють собою гендерні угруповання студентів старших курсів у вищих навчальних закладах США й постають осередками північноамериканської студентської субкультури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціональний розвиток мови, безумовно, залежить від соціокультурних умов розвитку соціуму. Різні соціально-комунікативні потреби мовних колективів, умови їхнього історичного існування та ідеологічні настанови є основними екстралінгвальними чинниками, що впливають на розвиток лексичної системи будь-якої мови.

Дослідження особливостей існування й функціонування в американському суспільстві студентських гендерних об'єднань у вигляді так званих *fraternities* і *sororities* надає можливість зробити висновок, що наявні в сучасній англійській мові Сполучених Штатів лексеми на позначення специфічних рис та аспектів діяльності зазначених спільнот являють собою досить численну категорію лексичних одиниць, а отже, відчутно впливають на лексичну систему американського варіанта англійської мови.

Розглядаючи гендерні об'єднання студентів вищих навчальних закладів Сполучених Штатів як осередок північноамериканської студентської субкультури, варто зазначити, що термін «*субкультура*» в соціології, антропології та культурології розуміється як поняття, що позначає «частину культури суспільства, що відрізняється своєю поведінкою від переважної більшості решти представників суспільства», а також як «соціальні групи носіїв певної культури» [9]. *Fraternities* і *sororities* являють собою суспільні організації при коледжах та університетах переважно США й Канади.

Насамперед потрібно зазначити, що самі терміни *fraternities* і *sororities* з'явилися в англійській мові як запозичення з латини: термін *fraternity* є похідним від лексеми *frater* (від лат. «брат»), а *sorority* – від лексеми *soror* (від лат. «сестра»), відповідно, у результаті чого північноамериканські об'єднання студентів й іменуються «*братерствами*» й «*сестринствами*», що, вочевидь, пов'язано з такою ключовою характеристикою цих суспільних студентських організацій, як їхня одностатевість (*single-sex membership* або *gender exclusivity*).

Від латинської лексеми *frater* також утворено прикметник *fraternal* (укр. *братерський, той, що має стосунок до чоловічого студентського об'єднання*), що теж досить часто вживається щодо північноамериканських чоловічих студентських об'єднань у сполученні з іншими лексемами, утворюючи, наприклад, такі словосполучення: *fraternal societies* або *fraternal organizations, fraternal relationship* тощо: *The University of Virginia suspended activities at all campus fraternal organizations...* [10].

Широкого вжитку в англійській мові Сполучених Штатів набуло скорочення *frat*, що є похідним від терміна *fraternity* й досить часто зустрічається в розмовному мовленні, набуваючи подекуди зневажливого відтінку, проте не завжди. Наприклад: *18 U.S. Presidents were frat boys* [11].

Лексема *frat* також уживається й на позначення окремого члена чоловічого студентського об'єднання, наприклад: *"You're nobody if you're not a frat"...* [12].

Це скорочення також іноді може слугувати і як прикметник, похідного терміна від лексеми *fraternal*: *... a woman was gang-raped at a University of Virginia frat house in 2012...* [13].

У сучасному вжитку також з'явився та значно поширився й інший термін, синонімічний поняттям *fraternities* і *sororities*. Мова йде про метафоричний вираз *Greek Letters Organizations* (укр. «Організації грецьких літер»), що доволі часто вживається й у вигляді аббревіатури *GLO*.

Поява цієї метафори в англійській мові пов'язана з тим, що гендерні об'єднання студентів у Сполучених Штатах Америки та в деяких інших країнах, як відомо, використовують у своїх назвах літери грецького алфавіту. Так, наприклад, поняття *Tau Alpha Alpha (TAA)* – *Тай Альфа Альфа*, *Gamma Phi Beta (ГФВ)* – *Гамма Фі Бета*, *Delta Delta Delta (ΔΔΔ)* – *Дельта Дельта Дельта*, *Kappa Kappa Psi (KKΨ)* – *Канна Канна Пси* є назвами деяких студентських гендерних спільнот у Північній Америці.

У публіцистичних текстах американських ЗМІ й інших літературних джерелах, присвячених деяким аспектам існування та функціонування північноамериканських студентських гендерних спільнот, ономастичні терміни такого типу зустрічаються доволі часто: *People gather with signs during a protest at the Phi Kappa Psi fraternity house at the University of Virginia in Charlottesville...* [14].

Проте такі ономастичні терміни можуть уживатися й в іншому, більш вузькому, значенні, набуваючи метонімізованого вигляду та вживаючись із неозначеним артиклем з метою позначення окремого члена певної спільноти: *... Julie Baselice, whose daughter Christina is now a Chi Omega at the University of Texas* [15].

Говорячи про ономастичні терміни, що виникли в англійській мові США у зв'язку з діяльністю студентських гендерних спільнот, окрім назв, утворених із використанням літер грецького алфавіту, варто звернути увагу й на ті, що йменуються інакше.

Так, наприклад, серед північноамериканських чоловічих студентських об'єднань існує інтернаціональне товариство (*international fraternity*), що об'єднує у своєму складі студентів кількох американських університетів і має назву *FarmHouse Fraternity* у зв'язку з тим, що специфіка його діяльності спрямована на сприяння розвитку й процвітання галузі сільського господарства в США.

На зразок і за підтримки *FarmHouse Fraternity* було створено жіноче інтернаціональне студентське об'єднання *'Ceres'*,

назване на честь римської богині землеробства Церери. Зауважимо, що, на відміну від більшості жіночих студентських об'єднань, *'Ceres'* іменує себе не «сестринством», а жіночим «братерством» (*women's fraternity*).

Привертає увагу й виникнення назви іншого студентського об'єднання, діяльність якого спрямована на військову підготовку хлопців, що входять до його складу. Мова йде про братерство під назвою «Першингські стрілки» (*'Pershing Rifles'*), створене в 1894 р. при університеті Небраски-Лінкольна (*The University of Nebraska Linkoln*). Термін *pershing* є скороченим варіантом терміна *pershing missile* – балістичної ракети середньої дальності, названої на честь генерала американської армії періоду іспано-американської та Першої світової війн Джона Першинга (*John Joseph Pershing*).

За підтримки «братерства» «Першингських стрілків» з метою військової підготовки дівчат було створено жіноче «Національне співтовариство Першингських янголів» (*'The National Society of Pershing Angels'*), що також іноді скорочено йменується як «Першингські янголи» (*'Pershing Angels'*). Наприклад: *Walker says she had her first contact with the sorority when she took part in a candlelight vigil at Morgan State that was sponsored by Pershing Angels and Pershing Rifles for students who perished in the Sept. 11 terrorist attacks* [16].

Поміж чоловічих студентських об'єднань, назви яких не містять літер грецького алфавіту, є й інші. Наприклад, одне із «братерств» Дартмутського коледжу (*Dartmouth College*) має назву *'Bones Gate'*, що походить від назви таверни й пансіону в англійському містечку Чесінгтон, де полюбили відпочивати члени «братерства» під час участі в програмі міжнародного обміну студентами.

Із представництвами в кількох університетах США існує також і християнське чоловіче студентське об'єднання під назвою *'Men of God'* або *'Men of God Christian Fraternity'*, діяльність якого має релігійний характер. «Братерство» *'Seal and Serpent'*, члени якого йменують себе «змійми» (*'snakes'*), функціонує при Корнелському університеті (*Cornell University*).

'Triangle Fraternity' при Іллінойському університеті (*The University of Illinois in Urban-Champagne*), *'Acacia Fraternity'* при Мічиганському університеті (*The University of Michigan in Ann Arbor*), «братерство» *'Trojan Knights'* і його споріднене «сестринство» *'Helenes'* при університеті Південної Каліфорнії (*The University of Southern California*) також належать до північноамериканських студентських гендерних спільнот, котрі не можна зарахувати до категорії «організацій грецьких літер». Проте, наприклад, студентське товариство *'St. Antony Hall'* при Колумбійському університеті (*Columbia University*), котре об'єднує у своєму складі як хлопців, так і дівчат (*coeducational society*), має подвійну назву: *St. Antony Hall* і *Delta Psi*.

До ономастичних термінів, пов'язаних із діяльністю студентських «братерств» і «сестринств» у Північній Америці, можна зарахувати також і назви деяких організацій, що регулюють їхню діяльність: *National Panhellenic Council (NPC)*, *National Panhellenic Conference (NPC)*, *Panhellenic Association (PA)*, де термін *panhellenic* трактується як «загальногрецький», *North American Interfraternity Conference (NAIC)*, *Interfraternity Council (IC)*, *National Greek Leadership Honor Society (NGLHS)*, *Diversified Greek Council (DGC)*, *Multiethnic Greek Council (MEGC)*, *National Association of Latino Fraternities (NALF)*, *National Asian Pacific Islander American Panhellenic Association (NAPIAPA)* тощо.

Відомо також, що в Сполучених Штатах існує асоціація, що об'єднує у своєму складі чотири (з вищезазначених) провідні організації (*umbrella organizations*), котрі спільно здійснюють керівництво над діяльністю студентських гендерних об'єднань, – *The Association of Greek Letters Organizations (AGLO)*, до складу якої входять *National Panhellenic Council*, *Panhellenic Association*, *Interfraternity Council* і *Multiethnic Greek Council*.

Існування в американському суспільстві субкультури студентських гендерних спільнот, а також той факт, що назви їх більшості позначаються літерами грецького алфавіту, також спричинили появу в англійській мові Сполучених Штатів певної кількості метафоричних словосполучень із лексемою *Greek*, наприклад: *Greek system* (укр. «грецька» система або система «організацій грецьких літер»), *Greek society* (укр. «грецька» спільнота), *Greek life* (укр. «грецьке» життя), *Greek house* (укр. «грецький» дім), *Greeks* (укр. «греки») щодо членів студентських гендерних об'єднань, *to go Greek* (укр. «податися в греки») у значенні «стати членом студентського об'єднання» й деякі інші. Наведемо кілька прикладів вживання метафоричних словосполучень такого типу:

... *those organizations add diversity to Greek life and can give Asian-Americans a more prominent role in a campus social life* [17];
How much does it really cost to go Greek? [18];

... *Asian-American fraternities occupy just a small corner of the collegiate Greek world* [17].

Зміна сполучуваності слів є природним і неминучим процесом, що залежить від невинного застосування мови в найрізноманітніших сферах життя суспільства й у різних соціальних групах. Так, вищезазначені слова та словосполучення виникли в англійській мові США як відповідно до комунікативних потреб членів студентських гендерних спільнот, що уособлюють осередок північноамериканської студентської субкультури, так і відповідно до комунікативних потреб американського суспільства загалом, якщо взяти до уваги той факт, що специфічні риси діяльності студентських «братерств» і «сестринств» вербалізуються не лише з точки зору їхніх членів, а й з точки зору інших – сторонніх – представників американського суспільства.

Окрім вищезазначених словосполучень, що виникли в англійській мові США в процесі вербалізації діяльності студентських гендерних спільнот на основі зміни сполучуваності слів, можна виділити й деякі інші.

Так, наприклад, якщо під час набору новачків певна спільнота не набрала їх необхідну кількість, оголошується відкриття додаткового набору, котре отримало назву *continuous open bidding*: *Fall recruitment is not the only time for recruitment, however. Several sororities participate in spring recruitment, formally known as continuous open bidding (COB)* [19].

Якщо хтось із членів студентського «братерства» починає ухилятися від виконання «братерських» обов'язків, перестає брати участь у житті спільноти, уникає спілкування з побратимами й починає поводитись неналежним чином, його поведінка характеризується як *mid-frat crisis*.

Метафоричний вираз *frat water* слугує на позначення звичайного пива, проте зустрічається він переважно в лексиконі, так би мовити, найбільш «витривалих» «сестер» і «побратимів» із натяком на те, що яку б його кількість вони не випили, це взагалі не вплине на стан їхньої свідомості.

Нові контексти вживання багатьох лексичних одиниць, зумовлені змінами в житті суспільства, викликають їх переосмислення та набуття ними нових значень відповідно до но-

вих реалій. У зв'язку з тим, що мову освоюють нові покоління мовців, досить часто відбувається й стилістична переоцінка й переосмислення окремих мовних одиниць.

Так, у контексті діяльності студентських «сестринств» нового, більш вузького, значення набула, наприклад, лексема *silence*, позначаючи період, коли набір новачків до лав спільноти завершився, але посвята ще не відбулася, у зв'язку з чим забороняються будь-які контакти між потенційними членами «сестринства» та вже наявними «сестрами». У цьому контексті зустрічається також термін *strict silence*. Наприклад: *The strict silence rules take place from the night that girls make their final decision about which sorority they want to join, known as preference night, until bid day* [20].

Добре відомим є той факт, що американське суспільство доволі критично сприймає існування студентських «братерств» і «сестринств» у вищих навчальних закладах країни. Це пояснюється багатьма негативними аспектами, котрі дійсно іноді не найкращим чином характеризують їхню діяльність.

Передусім це стосується так званої «дідівщини» (*hazing*), що, як відомо, процвітає в лавах переважно чоловічих студентських співтовариств, у зв'язку з чим протягом усієї історії існування студентських «братерств» і «сестринств» у США було зафіксовано навіть кілька смертельних випадків.

Що стосується решти негативних чинників існування студентських гендерних об'єднань у Північній Америці, то наголошується також і на надмірному зловживанні студентами алкоголем (*alcohol abuse*) та поширенні тенденції статевого збочення (*sexual misconduct*) серед членів співтовариств.

Відомо, що останнім часом, а втім, як і протягом усієї історії існування студентських співтовариств у США, з метою подолання негативних аспектів їхньої діяльності психологи й соціологи пропонують скасувати принцип одностатевості (*single-sex membership* або *gender exclusivity*) у «грецькій» системі, започаткувати студентські об'єднання змішаного типу (*coeducational societies*), хоча кілька таких, до речі, уже існує.

Ця тенденція, у свою чергу, спричинила появу лексичного новоутворення у вигляді апроніма «*fra-rority*», котре, як зазначається, у перспективі могло б послугувати найменуванням цих, так би мовити, «двостатевих» спільнот (*coed societies*) у разі, якщо запропонована ідея знає підтримки: *The idea is that this 'fra-rority' would still provide bonding opportunities while reducing some of the negative behaviours that continue to plague the Greek system...* [21].

Висновки. У процесі розвитку словникового складу будь-якої мови істотна роль належить впливу екстралінгвальних чинників. Лексико-номінативна система, що демонструє діяльнісну природу мови, фіксує нові фрагменти людського досвіду, а семантика лексичних одиниць безпосередньо спрямовується на предмети, явища, дії та якості навколишньої дійсності, відбиваючи їх суспільне розуміння.

У межах дослідження це особливо чітко простежується на прикладі змін, що відбуваються в словниковому складі сучасної англійської мови США під впливом її субстандартних варіантів, де спостерігається значна кількість інноваційних процесів і видозмін.

Так, у зв'язку з розвитком діяльності північноамериканських *fraternities* і *sororities* як осередків студентської субкультури США, словниковий склад англійської мови поповнився значною кількістю лексичних новоутворень, в основі більшості з яких лежать запозичення та процес зміни сполучувано-

сті слів. Проте в процесі вербалізації діяльності студентських гендерних спільнот в англійській мові США значна кількість інновацій виникла й на основі переосмислення, стилістичної переорієнтації та набуття нових значень уже наявними в мові лексемами.

Перспектива подальших наукових пошуків убачається в дослідженні тематичних груп лексичних одиниць, що постають вербалізаторами діяльності студентських гендерних спільнот у Північній Америці, а також у більш детальному вивченні пов'язаних із ними ономастичних термінів, які становлять досить численну групу одиниць у межах цієї категорії.

Література:

- Булавин Н.М. Соотносительная характеристика новообразований в британском английском языке и его американском варианте (лексика и словообразование) в связи с теорией американского языка : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Н.М. Булавин. – М., 1956. – 14 с.
- Швейцер А.Д. Социальная дифференциация английского языка в США / А.Д. Швейцер. – М. : Наука, 1983. – 216 с.
- Wolfram W.A. The study of social dialects in American English / W.A. Wolfram, R.W. Fasold. – Englewood Cliffs (N. J.) : Prentice-Hall, 1974. – 239 p.
- Зацний Ю.А. Мова і суспільство : збагачення словникового складу сучасної англійської мови : [навч. посіб.] / Ю.А. Зацний, Т.О. Пахомова. – Запоріжжя, 2001. – 242 с.
- Котов Г.Г. Влияние внешних факторов на функционирование и развитие лексического состава языка : дисс. ... докт. филол. наук : спец. 10.02.19 / Г.Г. Котов. – Санкт-Петербург, 2003. – 290 с.
- Кечеджі О.В. Внутрішньомовні запозичення і збагачення словникового складу англійської мови / О.В. Кечеджі // Науковий вісник Вол. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія «Філологічні науки: Мовознавство». – 2011. – № 3. – Ч. 2. – С. 124–129.
- Клименко О.Л. Субкультури американського суспільства та розвиток словникового складу сучасної англійської мови / О.Л. Клименко // Вісник Сум. держ. ун-ту. Серія «Філологічні науки». – 2005. – № 6. – С. 5–11.
- Мурко І.І. Зміни у повсякденному житті носіїв американського та британського національних варіантів і поповнення словникового складу сучасної англійської мови / І.І. Мурко // Вісник Сум. держ. ун-ту. Серія «Філологічні науки». – 2002. – № 4. – С. 138–144.
- Социология: Энциклопедия / сост. А.А. Грицанов и др. – Мн. : Книжный дом, 2003. – 1312 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://voluntary.ru/dictionary/568>.
- Schapiro R. University of Virginia suspends all fraternities during probe of alleged rape at Phi Kappa Psi / R. Schapiro // New York Daily News. – November 23, 2014.
- Flanagan C. The Dark Power of Fraternities / C. Flanagan // The Atlantic. – March, 2014.
- Stone A. The 38-Year-Old Frat Boy / A. Stone // The New York Times. – September 11, 2015.
- Collman A. University of Virginia Student details alleged gang rape by seven men during a fraternity initiation... and claims the school did nothing about it / A. Collman // Mailonline. – November 20, 2014.
- Charlottesville V. Protests, Arrests at Phi Kappa Psi / V. Charlottesville // The Daily Progress. – December 14, 2015.
- Moore A. S. Pledge Prep / A. Moore // The New York Times. – July 16, 2002.
- Burris J. They know the drill : Pershing Angels turns 40 / J. Burris // The Baltimore Sun. – February 04, 2005.
- Hu W. Hazing and Drinking Deaths at Asian-American Fraternities Raise Concerns / W. Hu // The New York Times. – October 12, 2015.
- Wallet N. How much does it really cost to go Greek? / N. Wallet // USA Today. – November 17, 2014.
- Jackson S. The Stigma of Continuous Open Bidding / S. Jackson // Odyssey. – December 29, 2014.
- Bradford D. Restrictions silence Greeks during sorority rush / D. Bradford // Northwest Missourian. – October 16, 2014.
- Kimbrough W.M. Forcing Coed Greek Life Could Make Things Worse / W.M. Kimbrough // The New York Times. – September, 2015.

Артеменко И. А. Вербализация деятельности североамериканских fraternities and sororities в контексте развития словарного состава английского языка США

Аннотация. В статье рассматриваются особенности вербального отображения некоторых специфических черт, связанных с деятельностью гендерных объединений студентов в Северной Америке, в связи с их ролью в процессе развития словарного состава английского языка США.

Ключевые слова: субкультура, лексический уровень языка, вербализация, заимствования, переосмысление, стилистическая переоценка, семантические изменения.

Artemenko I. Verbalizing the North American fraternities and sororities activity in the context of the American English vocabulary development

Summary. The article deals with the problem of American English vocabulary development considering the North American fraternities and sororities activity and some peculiarities of its verbal representation in the English language of the USA.

Key words: subculture, lexical language level, verbalization, borrowings, semantic reconsideration, stylistic review, semantic changes.